

سواد اطلاعاتی
درس و تمرین کتابخانه‌های آموزشی

متن و تصاویر

۱۳۹۷

سرشناسه	سلطانی، متین، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	سواد اطلاعاتی در بستر توسعه کتابخانه‌های آموزشی/متین سلطانی
مشخصات نشر	تهران: انتشارات صالحیان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۶۴ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۰۴۵-۳۱-۵
وضعیت نویسی	فیفا
موضوع	سواد اطلاعاتی
موضوع	Information literacy
موضوع	کتابخانه‌های مدارس
موضوع	School libraries
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ س ۷۶ س ۳۰۷۵/۵۶ Za
رده بندی دیویی	۰۲۸/۸
شماره کتابشناسی ملی	۸۱۵۸۷۶

عنوان کتاب: سواد اطلاعاتی در بستر توسعه کتابخانه‌های آموزشی

مؤلف	متین سلطانی
ناشر	صالحیان
شمارگان	۱۰۰۰
سال و نوبت چاپ	۱۳۹۷-اول
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۰۴۵-۳۱-۵
قیمت	۱۰۰۰۰ تومان

تهران، میدان انقلاب، کارگر جنوبی، کوچه شهدای ژاندارمری، پلاک ۳۲۷ واحد ۱

تلفن: ۰۹۱۹۰۸۱۰۱۴۲/۶۶۹۷۹۳۰۰

Pubsalehiyan.com

فهرست

۷	پیشگفتار
۹	فصل اول
۹	مقدمه
۱۳	فصل دوم
۱۳	کتابخانه، آموزشگاهی: مبانی و مفاهیم
۱۴	کتابخانه آموزشی
۱۶	وظایف کتابخانه‌های آموزشی
۱۸	انواع کتابخانه‌های آموزشگاهی
۲۱	تاریخچه کتابخانه‌های آموزشگاهی، ایران
۲۲	اهداف، ویژگی‌ها و عوامل موثر کتابخانه‌های آموزشی
۲۵	فصل سوم
۲۵	نقش و اهمیت کتابخانه آموزشگاهی در نظام آموزشی
۲۷	مدلهای بین‌المللی توسعه کتابخانه‌های مدارس
۲۷	مدل آمریکایی
۲۸	مدل بریتانیایی
۲۹	مدل ترکیبی:
۲۹	مدل کنوما (مدل ترکیبی)
۳۰	دلیل اهمیت کتابخانه‌های آموزشگاهی
۳۲	جایگاه کتابخانه در نظام آموزشی سنتی و نوین
۳۷	مدیر مدرسه و کتابخانه آموزشگاهی

۳۷	همکاری والدین با کتابخانه آموزشگاه
۳۸	ویژگی مکان و فضای کتابخانه بر اساس ایفلا
۳۹	کتابخانه آموزشی به عنوان یک مرکز یادگیری
۴۱	نقش کتابخانه‌های آموزشی در پرورش پژوهشگران
۴۲	نقش کتابخانه‌های آموزشی در ایجاد و تقویت تفکر انتقادی
۴۲	نقش کتابخانه آموزشی در ایجاد عادت به مطالعه و مطالعه مستقل
۴۴	نقش کتابخانه آموزشی در ایجاد روحیه میل و علاقه به پژوهش
۴۴	تاثیر کتابخانه آموزشی بر تمایل و پذیرش مسئولیت‌های آینده
۴۷	فصل چهارم
۴۷	نقش کتابخانه آموزشی در سواد اطلاعاتی
۴۸	سواد اطلاعاتی
۴۹	سواد اطلاعاتی و کتابدار آموزشی
۵۰	سواد اطلاعاتی و کتابخانه آموزشی
۵۰	فناوری اطلاعات - سواد اطلاعاتی
۵۲	استانداردهای سواد اطلاعاتی
۵۵	فصل پنجم
۵۵	سخن پایانی
۵۹	منابع و مآخذ

پیشگفتار

آموزش و پرورش برای رسیدن به هدفهای خود، به منابع غنی و سرشار از دانستنی‌ها و اطلاعات جدید نیاز دارد. بدون تردید، فرآیند تعلیم و تربیت چیزی جز اطلاع‌رسانی نیست. کتابخانه‌های آموزشی در صورتی که در نظام آموزشی به رسمیت شناخته شوند، بر پیشرفت اندیشه و فرهنگ دانش آموز عمیقاً اثر می‌گذارند. در این مرحله دانش آموز در می‌یابد که کتاب و کتابخانه را می‌تواند برای فراگیری واقعی به کار گیرد؛ به طوری که پس از پایان تحصیلات، دچار کم سوادی نشود. این کتابخانه‌ها می‌توانند امکان آموزش مستمر و نیز نوعی بازآموزی را در دنیای اختراعات و دگرگونی‌های شگرف پیاپی امروز، به وجود آورند (مجیدی، ۱۳۸۷).

می‌توانیم بگوییم که رشد و گسترش اطلاعاتی و کتابخانه‌های آموزشی، با رشد و پیشرفت دانش و اندیشه دانش‌آموزان، پرورش و نوآوری در آنها و بالندگی جامعه‌شان، رابطه مستقیم دارد. کتابخانه آموزشی خوب، که به‌طور مناسب و کتابداران خبره، در واقع اصلی‌ترین وسیله برای کسب موفقیت در رسیدن به اهداف و شیوه‌های آموزش و پرورش است. به سخن دیگر، مهمترین وسیله و کار آموزش و پرورش، کتابخانه آموزشی و ابزارهای وابسته به آن است. کتابخانه، بهترین و کارآمدترین ابزار آموزشی است که می‌تواند به نامش آموزش را در تفهیم و پیشبرد برنامه‌های درسی یاری دهد و او را از تنگنای درسی برهاند. البته این هدفها در صورتی می‌تواند جامعه عمل به خود ببوشاند که کتابخانه‌ای با کتابها و کتابداران مناسب، فراهم آید و در عملکرد آن، شیوه بهره‌گیری درست رعایت شود (بریس و ویتروز، ۲۰۰۳).

پرداختن به این مسئله اهمیت و ضرورت خاصی دارد، زیرا این راهکارها عملی برای توسعه کتابخانه‌های مدارس و توسعه کتابخوانی می‌تواند مفاهیم درسی را عمیق و وسیع کند. تعامل بین کتابدار مدرسه و معلم سبب تهیه منابع آموزشی مکمل مواد درسی شده و به دانش‌آموزان فرصت می‌دهد برای سؤال‌های کتابهای درسی پاسخ‌هایی متفاوت از کتابهای غیر درسی فراهم آورند. به عبارتی، زمینه‌های مشارکت فعال دانش‌آموزان را در کلاس درس فراهم می‌آورد. ایجاد تفکر انتقادی، گسترش فرهنگ مطالعه و در نهایت پویایی آموزش و پرورش، در گرو فعال شدن کتابخانه‌های مدارس است. از این رو، راهکارهای عملی برای توسعه کتابخانه‌های مدارس و کلاسها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.